Πλησιάζει τὸ Πάσχα. Ἡ ἑορτὴ τῆς Ἀγάπης. Ἡ Ἐκκλησία καὶ τὸ πλήρωμά της, ποὺ ἀσφαλῶς πρέπει νὰ ἔχουν τὴν βαθυτέραν ἐπίγνωσιν τῆς Καινῆς Ἐντολῆς, ἂς κινητοποιηθοῦν συστηματικώτερον τρόπον ἐφέτος, ὥστε ἡ ἀνακούφισις τῶν ἐνδεῶν νὰ εἶναι θερμοτέρα. Τὸ ἔντονον αὐτὸ παράδειγμα ἠμπορεῖ νὰ ἐξουδετερώσῃ καὶ τὴν θρησκευτικὴν ἀδιαφορίαν τῶν πολλῶν ἢ ὀλίγων.

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Ἡ τουριστικὴ κίνησις τῆς ἐφετεινῆς περιόδου, κυρίως ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, ἀρχίζει. Οἱ ἁρμόδιοι ἂς συντονίσουν τὰς ἐνεργείας των, ὥστε οἱ ξένοι μας νὰ εὑρίσκουν εἰς τὰς Πάτρας τὴν θερμοτέραν ὑποδοχήν. Αἱ ἀγαθαί των ἐντυπώσεις ἀπὸ τὴν πόλιν ἀποτελοῦν κεφάλαιον ἀνατοκιζόμενον πολὺ σημαντικόν.

ΥΠΟ ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Ἡ ἄγνωστη ζωὴ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Νέαι ἀνακαλύψεις ἀπὸ ὀστᾶ ζώων

Ν. ΥΟΡΚΗ, 30.— Οἱ συνήθειες τῆς καθημερινῆς ζωῆς πρὶν 4.000 χρόνια, πῶς οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ οἱ Τρῶες κυνηγοῦσαν, τὰ κατοικίδια ζῶα, ποὺ διέτρεφαν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη — συναρπαστικὲς λεπτομέρειες μιᾶς ἐλάχιστα γνωστῆς περιόδου, θὰ ἔλθουν εἰς φῶς, ὅταν συμπληρωθῇ ἡ ἐξέτασις δύο τόννων ὀστῶν ζώων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἡ ὀγκώδης αὐτὴ ἐργασία θὰ γίνῃ ἀπὸ τοὺς ἀρχαιολόγους τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Σινσινάτι, βάσει ἑνὸς προγράμματος διεθνοῦς ἐπιστημονικῆς συνεργασίας, ποὺ διευθύνει ὁ δρ Τζὼν Κάσκεϋ, διευθυντὴς τοῦ Κλασσικοῦ Τμήματος τοῦ Πανεπιστημίου. Τὰ ὀστᾶ αὐτὰ συνελέγησαν κατόπιν πολυετῶν ἀνασκαφῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν Τροίαν καὶ τὴν Λέρνην τῆς Πελοποννήσου καὶ πρόκειται νὰ ἀναγνωρισθοῦν ἀπὸ τὸν διεθνοῦς φήμης ἐπιστήμονα Νὶλς - Γκούσταφ Γκέζοκβαλ, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Στοκχόλμης, ὁ ὁποῖος εἶναι ζωολόγος, ἀνθρωπολόγος καὶ ἀρχαιολόγος.

Οἱ ἀρχαιολόγοι τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Σινσινάτι ἐπραγματοποίησαν ἑπτὰ συνολικῶς ἀποστολὲς στὴν Τροία, ὅπου ἀνεκάλυψαν τὰ ἴχνη ἐννέα πόλεων, ποὺ ἐκτίσθησαν, διαδοχικά, ἡ μιὰ ἐπὶ τῆς ἄλλης. Τὰ ἴχνη τῆς 7ης πόλεως ἦσαν τῆς ὁμηρικῆς Τροίας. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν τῆς περιόδου 1932—38 οἱ καθηγηταὶ Κάρλ Μπλέτζερ καὶ Οὐίλλιαμ Σέμτλ ἦσαν οἱ πρῶτοι ἀρχαιολόγοι, ποὺ ἀπεφάσισαν νὰ περισυλλέξουν τὰ ὀστᾶ ζώων, νὰ τὰ κατατάξουν καὶ νὰ τὰ κρύψουν μαζὶ μὲ ἀρχαῖα βάζα καὶ ἄλλα κειμήλια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ὁ δρ Κάσκεϋ ἦταν ἀρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς, ποὺ ἐνήργησε τὶς ἀνασκαφὲς στὴν Λέρνην ἀπὸ τὸ 1951—1958. Καὶ ἀκολούθησε τὴν αὐτὴν μέθοδον, κατατάσσοντας ἰδιαιτέρως τὰ ὀστᾶ ποὺ εὕρισκε σὲ κάθε στρῶμα τῆς ἰλύος τῶν ἑλῶν τῆς Λέρνης, ἐκεῖ ὅπου ὁ Ἡρακλῆς, κατὰ τὴν μυθολογίαν ἐξώντωσε τὴν Λερναίαν Ὕδραν.

Συνολικῶς, ἑκατοντάδες μεγάλων κιβωτίων, μὲ τὰ ὀστᾶ αὐτά, συνεκεντρώθησαν στὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Σινσινάτι. Ὁ δρ Γκέζοκβαλ ἔκανε μιὰ προκαταρκτικὴ μελέτη ὅλων αὐτῶν τῶν ὀστῶν, ἐπὶ τόπου, ὅταν ἀκόμη συνεχίζοντο οἱ ἀνασκαφὲς στὴν Τροία καὶ τὴν Λέρνην. «Μόνον ἕνας εἰδικὸς — λέγει ὁ δρ Κάσκεϋ — μπορεῖ ν' ἀντιληφθῇ σὲ τί εἶδος ζώου ἀνήκει ἕνα μικρὸν ὀστοῦν. Ἐπὶ παραδείγματι, στὰ πολὺ παλαιὰ ἴχνη τῆς Τροίας ὑπῆρχαν ἐλάχιστα ὀστᾶ ζαρκαδιῶν καὶ ἐλάφων, τὰ ὁποῖα, ἀντιθέτως, ἀφθονοῦσαν στὰ ἐρείπια τῆς Τροίας 3 καὶ 4, ὅπως λέγουν οἱ ἀρχαιολόγοι. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι, ἐν τῷ μεταξύ, οἱ Τρῶες εἶχαν μάθει νὰ κυνηγοῦν, ἴσως δὲ εἶχαν κατορθώσει νὰ κατασκευάσουν καὶ καλύτερα ὅπλα γιὰ τὸ κυνήγι».

Οἱ ἀρχαιολόγοι καὶ οἱ ἱστορικοὶ ἐπιθυμοῦν ἐπίσης νὰ πληροφορηθοῦν ποῖα κατοικίδια ζῶα διέτρεφαν οἱ Λαοὶ τῆς Ἀρχαιότητος καὶ κυρίως πότε τὸ ἄλογο ὑπετάγη στὸν ἄνθρωπο. Στὰ ἐρείπια τῆς Τροίας, μέχρι καὶ τῆς ὄγης κατὰ σειρὰν πόλεως, δὲν ὑπάρχουν ὀστᾶ. Ἀργότερα, ὅμως, φαίνεται ὅτι κατέθηκε ἀπὸ τὰ βόρεια ἕνας καινούργιος Λαός, περίπου κατὰ τὸ 1850 π.Χ., ὁπότε ἀρχίζει ὁ μέσος Αἰών τοῦ Χαλκοῦ.

Ὁ δρ Κάσκεϋ ὑπογραμμίζει ὅτι ἄγνωστον παραμένει ἐπίσης πότε ἐχρησιμοποιήθηκαν γιὰ πρώτη φορὰ τὰ ἄλογα στὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ τὰ ὀστᾶ ποὺ ἀνεκαλύφθησαν κατὰ τὶς ἀνασκαφὲς τῆς Λέρνης θὰ ἐπιτρέψουν νὰ καθορισθῇ μὲ ἀκρίβεια καὶ ἡ χρονολογία αὐτή, ποὺ θὰ συμβάλῃ στὴν μελέτη τῆς ζωῆς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

ΕΠΟΣ ΚΑΙ ΔΡΑΜΑ

ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΙ ΑΘΛΟΙ

Τοῦ κ. ΣΤΑΥΡΟΥ ΣΕΡΕΤΗ, καθηγητοῦ

Σχολιάζοντας κάποιος στοχαστὴς ἕνα βιβλίο «Αὐτοβιογραφία τῆς Ἐπιστήμης», ὅπου οἱ ἐπιφανέστεροι ἐργάτες τῆς ἀφηγοῦνται τὰ κυριώτερα ἐπιτεύγματά τῆς, ἐτέλειωσε τὴν κριτική του μὲ ἐλαφρὰ τροποποιημένο τὸ ἐπίγραμμα, ποὺ ἔχει χαραχθῆ στὸ τάφο τοῦ Νεύτωνος: «Θνητοί, μακαρίζετε τοὺς ἐυατούς σας, ποὺ τόσο μεγάλοι ἄνδρες ἔζησαν καὶ τίμησαν τὸ ἀνθρώπινο γένος».

Ἡ Ἐπιστήμη! Τὸ σεμνὸ ἀγλάϊσμα τοῦ ἀνθρώπου. Αὐθεντικὸς καὶ ἄσπιλος θρίαμβος τῆς ἐλευθερίας του. Ἀμέτρητα τὰ κατορθώματα. Ἀτμός, ράδιο, ἠλεκτρισμός, μυστηριώδεις ἀκτῖνες, ἀτομικὴ ἐνέργεια. Νικήσαμε τὴν ἀπόσταση. Πατήσαμε τοὺς Πόλους. Ἀνεβήκαμε στὴ στρατόσφαιρα. Κατεβήκαμε στὰ βάθη τῶν ὠκεανῶν. Ἡμερέψαμε χειμάρρους καὶ δαμάσαμε καταρράκτες. Φτιάσαμε πλωτὲς πόλεις καὶ ἱπτάμενα φρούρια. Φωτογραφήσαμε τὰ μακρυνὰ ἄστρα καὶ λογαριάζουμε νὰ στολίσουμε τὶς πολικὲς νύκτες μὲ ἑναστρες φανταισμαγορίες. Ἐξαποστείλαμε δορυφόρους στὸ χάος καὶ σκοπεύουμε νὰ ἐγκαταστήσουμε σ' αὐτοὺς σταθμοὺς τῶν ἀστροπλοίων μας γιὰ τὰ διαπλανητικά μας ταξίδια. Μέσα ἀπὸ τοὺς μεταλλικοὺς ἀλῆτες, ποὺ ἐξαπολύσαμε στὸ διάστημα, γράφομε τὸ δεύτερο τόμο τῆς Ἱστορίας: «Ὁ ἄνθρωπος ἐλεύθερος ἀπὸ τὸν πλανήτη του». Ἀλλεπάλληλοι οἱ ἐπώνυμοι καὶ συγκλονιστικοὶ οἱ συλλογικοὶ ἀνθρώπινοι ἄθλοι. Ἀκόμη καὶ πειραματόζωο ἔκαμε τὸν ἑαυτό του ὁ ἄνθρωπος, γιὰ νὰ βρῇ τρόπο νὰ σώσῃ τοὺς ἀδελφούς του. Μιὰ χρυσῆ ἁλυσίδα εὐγενικῶν καὶ ἡρωϊκῶν πράξεων στολίζει τῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Ἐπιστήμης τὶς σελίδες, ἀπὸ τὸν Ἱπποκράτη ὡς τὸν Ὀππεγχάϊμερ. Ἀληθινὰ «μέγας εἶ ἄνθρωπε καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου». «Κατεκυρίευσας τῆς γῆς». «Πάντα ὑπετάγησαν ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου». Σοῦ ἀξίζει τὸ ἐγκώμιον τοῦ τραγικοῦ: «Πολλὰ τὰ δεινὰ κοὐδὲν ἀνθρώπου δεινότερον πέλει».

☆

Ὕστερα, ὅμως, ἀπὸ τὰ ἐπιτεύγματα, ἡ εὐθύνη μεγαλώνει. Ἰδιαίτερα ἡ εὐθύνη τοῦ ἐπιστήμονος ἀνθρώπου. Γιατί, χωρὶς τὸν ἄνθρωπο, ποὺ καθοδηγεῖ καὶ ἀξιοποιεῖ, μὲ τὴν δύναμι τοῦ πνεύματος, τὰ ἐπιτεύγματα τῆς τεχνικῆς, ἡ μηχανικὴ πρόοδος μόνη, δὲν ἀποτελεῖ δημιουργίαν. Ἀποτελεῖ κίνδυνο. Τὸ ἔπος γίνεται δράμα. Ἡ ἐποποιΐα τραγωδία. Ἡ ἐπιστημονικὴ δημιουργία ὄλεθρος. Ἂν ὁ ἐπιστήμων δὲν εἶναι ἄνθρωπος μὲ πνευματικὸ προσανατολισμό, ἀλλοίμονο στὴν ἀνθρωπότητα. Γίνεται καταστροφεύς. «Μίδας ἀπὸ τὴν ἀνάποδη. Χρυσάφι παίρνει, χῶμα, βόρβορο τὸ κάνει, μόλις τὸ πιάσῃ» (Π. Μελίτης). Κλασσικὸ παράδειγμα, ἡ δουλοπρέπεια πολλῶν ἐπιστημόνων στὰ ὁλοκληρωτικὰ καθεστῶτα. Φαινόμενα ἀπὸ τὰ ἀηδέστερα στὴν παγκόσμια ἱστορία. Ὁλόκληρες στρατιὲς ἀπὸ ἐθελοδούλους ἐπιστήμονας, ὁλοπρόθυμους ἱκέτες, ποὺ ἱκέτευαν νὰ ἁλυσοδεθοῦν. Ὁ ἐπιστήμων, ἀπὸ ἐλεύθερος ἡγέτης, ἐθελόδουλος οὐραγός. Ἕνα ἄβουλο ρομπὸτ στὰ χέρια τοῦ ὁλοκληρωτισμοῦ. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα; Ἑκατομμύρια οἱ ξερριζωμένοι, ἀναρίθμητες οἱ πομπὲς τῶν ἀκρωτηριαζομένων καὶ οἱ λιτανεῖες τῶν χαροκαμένων. Ὁ πολιτισμὸς στὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου. Κᾶτι τὸ «παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ».

Τὸ ψυχικὸ κλῖμα τῶν καιρῶν μας χαρακτηρίζεται σᾶν «σοφία καὶ πανικός». Καὶ πολὺ σωστά. Γιατί ἕνας πνευματικὰ ἀκυβέρνητος πύραυλος, ἀντὶ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ στὸν Ἄρη, θὰ μᾶς στείλῃ στὸν Ἅδη. Ἔτσι ἀνατέλλει μιὰ διπλῆ συγκλονιστικὴ προοπτικὴ γιὰ τὸ ἀνθρώπινο γένος. Προοπτικὴ ἐξαίσια ἢ ἀπαίσια, μεγαλουργίας ἢ τερατουργίας, ὑπεράνθρωπος ἢ ἀπάνθρωπος. Ὁ ἀστεῖος μῦθος λέγει, ὅτι ὅλα τὰ πράγματα περιέχουν ἴση δόσι καλοῦ καὶ κακοῦ. Σήμερα ὁ μῦθος παίρνει ἕνα δυσοίωνο νόημα. Τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο. Στὸ στημόνι τοῦ πεπρωμένου θὰ ὑφάνῃ μὲ τὸ ὑφάδι τῆς ἐλευθερίας. Δική του ὑπόθεσι ἡ εὐτυχία. Θέμα χρήσεως ἢ καταχρήσεως τῆς ἐλευθερίας. Πολλὲς φορὲς μέλισσα καὶ φίδι ἀπὸ τὰ ἴδια φυτὰ παίρνουν τὸν χυμό. Ἐκείνη τὸν μετουσιώνει σὲ μέλι θρεπτικὸ καὶ νόστιμο. Τὸ φίδι τὸ μετατρέπει σὲ φαρμάκι θανάσιμο. Ἡ δύναμι ποὺ μεταμορφώνει βρίσκεται στὸ ἐσωτερικὸ τῆς μέλισσας καὶ τοῦ φιδιοῦ. Κι' ἕνα ἄλλο ἁπλὸ παράδειγμα: Τὴν κίνησι στὶς βάρκες τὴν δίνει ὁ ἄνεμος. Τὴν κατεύθυνσι οἱ βαρκάρηδες, ποὺ χειρίζονται πανιὰ καὶ πηδάλιο...

Τὸ συμπέρασμα: Ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, ποὺ ἔχει συνείδησι τῆς ἐλευθερίας του, ἐξαρτᾶται ἂν θὰ εἶναι τὸ ἐξοχώτερο ἢ τὸ ἀθλιέστερο τῶν δημιουργημάτων.

ΣΤΑΥΡΟΣ Σ. ΣΕΡΕΤΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΓΑΛΑΞΙΑ"

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ:

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ
ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ
ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΤΣΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΜΠΕΙΡΙΚΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΟΡΤΑΤΖΗΣ
ΒΙΤΣΕΝΤΖΟΣ ΚΟΡΝΑΡΟΣ
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΪΔΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΚΕΛΑΣ
ΠΕΡΙΚΛ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΙΖΥΗΝΟΣ
ΠΑΝΤ. ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ
ΛΕΩΝ ΜΕΛΑΣ
ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΛΛΙΓΑΣ
ΔΗΜ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ
Θ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΛΑΧΟΣ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΔΑΦΝΗΣ
ΔΗΜ. ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ
Ε. Π. ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΣ
ΙΩΑΝ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
ΤΖΩΝ ΚΕΝΝΕΝΤΥ
ΝΙΚΟΛΟ ΜΑΚΙΑΒΕΛΙ
ΑΡΤΟΥΡ ΚΑΙΣΛΕΡ
Α. ΤΖΟΟΥΝΣ
ΦΕΝ. ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΥ
ΤΖΕΗΜΣ ΧΙΛΤΟΝ
ΤΖΟΣΕΦ ΚΟΝΡΑΝΤ
ΦΡΑΝΤΣ ΚΑΦΚΑ
ΕΡ ΜΑΝ ΕΣΣΕ
ΑΛΝΤΟΥΣ ΧΑΞΛΕΥ
ΣΚΟΤ ΦΙΤΖΕΡΑΛΝΤ
ΙΓΚΜΑΡ ΜΠΕΡΓΚΜΑΝ

ΤΑ ΚΑΛΛΙΤΕΡΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΣΤΙΣ ΦΘΗΝΟΤΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ:
ΓΩΝΙΑ
-ΤΟΥ-
ΒΙΒΛΙΟΥ
ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ 16

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΓΑΛΑΞΙΑ"

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΝΟΥΝ ΕΓΚΕΦΑΛΟΥΣ — ΑΠΟ ΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ —

ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΛΜΑΤΩΔΟΥΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΞΟΔΟΣ ΒΡΕΤΑΝΝΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗΝ

Ἀπὸ τὸν Ἰσαὰκ Νεύτωνα ἕως τὸν Ἔρνεστ Λάδερφορντ, ἡ Βρετανν ία ἔπαιξε ἐξέχοντα ρόλο στὴν ἡγεσία τῆς ἐπιστημονικῆς ἐπαναστάσεως. Διέθετε μεγάλα κέντρα ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης ὅπως τὰ ἐργαστήρια τοῦ Κάβεντις ποὺ ἱδρύθηκαν τὸ 1874 τοῦ Καϊμπριτζ ποὺ ἐθεωρεῖτο σὰν ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα στὸν κόσμο τοῦ Κλάρεντον Λάμπ στὴν Ὀξφόρδη καὶ ἄλλα. Ἡ βρετανν ικὴ ἐπιστήμη ἀπέκτησε μία παράδοσι οἰκογενειακὴ καὶ ὑπῆρξαν δυναστεῖες, ὅπως οἱ Δαρβίνοι, οἱ Χάξλεϋ καὶ οἱ Τόμσον, ποὺ ἀνεγνωρίσθησαν ὡς ἐπικεφαλῆς τῆς ἐπιστήμης ἐπὶ διεθνοῦς κλίμακος στὸν τομέα τῆς ἐρεύνης.

Ἀλλὰ κατὰ τὰ τελευταία αὐτὰ χρόνια, τὰ πράγματα ἄλλαξαν. Ἡ Βρετανν ία δὲν βρίσκεται πλέον ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐπιστημονικῆς ἱεραρχίας καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ παράδοσις πολλῶν οἰκογενειῶν ἔσβησε. Μιὰ ἔκθεσις ποὺ δημοσίευσε ἡ Βασιλικὴ Ἑταιρεία, ἡ ὁποία ἱδρύθη τὸ 1660, ἔδειξε ὅτι ἡ χώρα χάνει τοὺς μεγαλύτερους ἐπιστήμονές της. Τὰ 50% ἀπὸ αὐτοὺς προτιμοῦν νὰ πᾶνε στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες καὶ νὰ ἐργασθοῦν ἐκεῖ. Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι τέσσαρες Βρεταννοὶ ἐπιστήμονες κέρδισαν πέρυσι τὸ βραβεῖο Νόμπελ, ἀπὸ τὸ 1952 ἕως σήμερα 1539 ἐπιστήμονες ἀνεχώρησαν γιὰ τὸ ἐξωτερικό.

Τὸ χειρότερο ἀπ' ὅλα εἶναι ὅτι ὁ ρυθμὸς αὐτὸς τῶν ἀναχωρήσεων γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ συνεχίζεται καὶ ὅτι μάλιστα φεύγουν οἱ καλύτεροι ἐπιστήμονες. Ἀπὸ τὸ 1958, ἡ Ἀγγλία ἔχασε ἐννέα μέλη τῆς Βασιλικῆς Ἑταιρείας, τὰ ὁποῖα προτίμησαν νὰ πᾶνε στὴν Ἀμερική. Ἡ ἔκθεσις ἀναφέρει. «Μὲ τὴν ἀναχώρησι τῶν ἐπιστημόνων δημιουργοῦνται κενὰ καὶ προκαλοῦνται μεγάλες δυσχέρειες στὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα τῆς χώρας. Ὁ διακεκριμένος Βρεταννὸς ἐπιστήμων σὲρ Χιοῦ Ταίηλορ, ὁ ὁποῖος εἶναι καθηγητὴς στὸ πανεπιστήμιον τοῦ Πρίνστον, ἐδήλωσε ὅτι ὁ κυριώτερος λόγος τῆς ἐξόδου αὐτῆς εἶναι οἰκονομικός. Στὴν Ἀμερική, πρόσθεσε, οἱ ἐπιστήμονες ἀμείβονται πολὺ καλύτερα. Ἑπομένως, ἡ Ἀγγλία θὰ πληρώσῃ τὶς συνέπειες.

Ἡ μετανάστευσις αὐτὴ τῶν Βρεταννῶν ἐπιστημόνων ἄρχισε ἀπὸ τὸν Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, ὅταν οἱ Βρεταννοὶ ἐπιστήμονες πῆγαν στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, γιὰ νὰ ἐργασθοῦν στὸ Σχέδιο Μανχάτταν, ποὺ προέβλεπε τὴν κατάστρωσι σχεδίων γιὰ τὴν κατασκευὴ τῆς ἀτομικῆς βόμβας. Ὅταν τελείωσε ὁ πόλεμος, πολλοὶ Βρεταννοὶ ἐπιστήμονες ἐπέστρεψαν στὴν χώρα τους, ἀλλὰ ἔμειναν μερικοὶ στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες. Τὸ παράδειγμά τους τὸ ἀκολούθησαν καὶ τὸ ἀκολουθοῦν πολλοὶ ἄλλοι.

Ὁ δόκτωρ Ρίτσαρν Ἕντεν, φυσικὸς στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Καϊμπριτζ, εἶπεν ὅτι οἱ Βρεταννοὶ ἐπιστήμονες προτιμοῦν τὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες ὄχι μόνο γιὰ οἰκονομικοὺς λόγους, ἀλλὰ καὶ γιατὶ βρίσκουν ἐκεῖ τελειότερα ἐπιστημονικὰ ἐργαστήρια καὶ ἄφθονα μέσα. Ὅσον ἀφορᾶ τὴν ἀμοιβή, εἶναι ὀκτὼ φορὲς μεγαλύτερη ἀπὸ ὅ,τι εἶναι στὴν Ἀγγλία. Ἐν τῷ μεταξύ, στὴν Βουλὴ τῶν Λόρδων, ὁ ὑπουργὸς τῶν ἐπιστημῶν Χαίνλσαμ ἐτόνισεν ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ ἐπιχειρηματίες, ἡ ἀμερικανικὴ κυβέρνησις καὶ τὰ πανεπιστήμια ἀγοράζουν Βρεταννικοὺς ἐγκεφάλους καὶ ὅτι ἀποστεροῦν τὴν χώρα ἀπὸ τὶς ἰδιοφυΐες της.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἡ Ἀγγλία διαθέτει 50.000.000 δολλάρια γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα, ἐνῶ οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες 326.000.000. Ἐκτὸς αὐτοῦ, στὴν Ἀμερικὴ καταβάλλεται τώρα μία μεγάλη προσπάθεια γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ οἱ ἀνάγκες ποὺ ὑπάρχουν εἶναι πολὺ μεγάλες. Οἱ Βρεταννοὶ προτιμοῦν νὰ ἔχουν μία καλύτερη καρριέρα στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, ὅπου ὑπάρχουν περισσότερες δυνατότητες δημιουργικῆς ἐργασίας.

ΔΥΟ ΑΛΗΘΙΝΑ ΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

Ο ΜΠΕΚΡΟΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Τοῦ κ. ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΜΑΚΡΥΔΗΜΑ

Α΄

Ἐμᾶς τοὺς καμπίσους μᾶς λένε λασπίτες, γιατὶ δύσκολα ξεκολλᾶμε ἀπὸ τὸν τόπο μας σὰ γνήσια γεννήματα γηταύρων. Λατρεύουμε τὸν ἐλεύθερον ὁρίζοντα, ἐνῶ ὁ ἴσκιος τοῦ βουνοῦ μᾶς κόβει τὴν ἀνάσα. Κι' ἂν εἶναι καὶ μᾶς γλυφοτρώει ἡ θάλασσα, πλανεύουμε τὴ ζωὴ μὲ τ' ὄνειρο, μὲ τὸ παραμύθι, μὲ τὴν ἀκαματιά πές, ἂν σ' ἀρέσει.

Ἄλλος λόγος ποὺ μᾶς λένε λασπίτες, εἶναι οἱ βροχὲς στὸν κάμπο. Μὲ τὸ ἔμπα τοῦ σαραντάημερου, πρὶν ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα, κιντυνεύουμε νὰ ἰδοῦμε στέγνη. Τὰ καμωμένα γιὰ τὴν πρωΐμιὰ χωράφια καταντοῦνε πέλαγο. Οὔτε περάτες χωνεύουν τὰ νερά, οὔτε αὐλακιὰ ξεχωρίζει. Ἄντε νὰ σπείρεις τότε. Δὲ λέω... Ὡς τὸ γόνατο θὰ βουλιάξεις. Σαϊτάρια, ξελακκώματα καὶ τράφοι, ὅλα ξεχειλισμένα. Καὶ οἱ δρόμοι καμμιὰ φορὰ ποτάμια γίνονται. Σὰν ἔρχεται ἡ «ρουμπελιὰ» ἀπὸ τὰ ψηλώματα συνεπαίρνει καὶ τὸ πεσμένο λιόκαρπο, τὸ χαμολόϊ, ποὺ θὰ σταλώσει τὴ φτωχολογιά. Σ' ἕναν τέτοιο καιρὸ οἱ παρακλήσεις τοῦ κεραμιδᾶ μὲ τοῦ περιβολάρη συνταιριάζονται. Μονάχα οἱ καφετζῆδες ἔχουνε διάφορη τὴ γνώμη. Στὰ καφενεῖα στριμώχνονται κι' ὁλημεριάζουν οἱ καμπίσοι. Παιχνίδι καὶ κουβέντα,κουβέντα καὶ συζήτηση. Σὲ καμμιὰ γωνιὰ ἀκοῦς καὶ τὸ παραμύθι.

Γνώρισα παραμυθᾶ, ποὺ τοῦ θαύμασα πολλά. Γλῶσσα ἀκούραστη, ἀφήγηση ἀξιοζήλευτη καὶ μνήμη ἀπέραντη. Θὰ ἦταν τότε ἑβδομηντάρης, τὸν ἔλεγαν μπάρμπα — Λιὰ Χαϊκάλη κι' ἔκανε τὸ ντελάλη στὴν κωμόπολη ἐκείνη. Τὸν θυμᾶμαι σὰν νὰ τὸν βλέπω καὶ νὰ τὸν ἀκούω τώρα. Στεκόταν στὴ μέση τῆς ἀγορᾶς καὶ φώναζε: «κύριοι». Μὲ μιᾶς τὸ βουητὸ τῆς ἀγορᾶς κοβόταν καὶ ὅλοι σταματοῦσανε νὰ ἀκούσουν περισσότερο τὸ μπάρμπα — Λιὰ παρὰ τὴν εἴδηση ποὺ θὰ τοὺς φώναζε. Ἡ στάση του σὰν κήρυττε ἦτανε τέτοια, ποὺ τὸν εἶχα παρομοιάσει μὲ πετεινὸ στὸ λάλημα. Τὸ στρογγυλεμένο γένι του μοῦ φάνταζε σὰ λειρὶ καὶ ἡ προσπάθειά του, σὰν τὸ φούντωμα τοῦ πετεινοῦ. «Κύριοι ὁ Τάσης ὁ Πουλῆς ἄνοιξε κρασὶ καλό, τόσο καλό, ποὺ τὰ κηρύκειά μου θὰ τὰ πάρω σὲ κρασί».

Σὰν ἔμπαινε στὸ καφενεῖο, τόσοι κι' ἄλλοι τὸν ἀκολουθοῦσαν καὶ προσπαθούσανε νὰ πάρουν θέση γύρω του. Σὰ μιλοῦσε, ὅλοι κρέμονταν ἀπὸ τὰ χείλη του. Πλάϊ, ὁ κρότος τοῦ ταβλιοῦ, ἡ φιλονεικία στὸ παιχνίδι, τάραζαν τοὺς ἀκροατὲς μὲ ἀγανάχτηση. Πολλὲς φορὲς ἡ μία διήγηση κρατοῦσε ἡμέρες. Καὶ ὅταν ὁ μπάρμπα — Λιὰς ἔλεγε τὴν καληνύχτα, ὅλοι σηκώνονταν δυσαρεστημένοι ἀπὸ τὴ διακοπή.

Ἤξερε λέξη πρὸς λέξη τὴν Χαλιμᾶ, τὸν Ἐρωτόκριτο τὴν Ἠρὼ καὶ Λέανδρο, ὡς καὶ τὸ Ρωμαῖο καὶ Ἰουλιέττα. Τὸν ἄκουσα κάποτε νὰ λέει στὴ διήγησή του «ἂς μᾶς ἐπιτρέψει ὁ ἀναγνώστης νὰ τὸν μεταφέρουμε...». Γέλασα μὲ τὴν καρδιά μου καὶ κόντεψα νὰ πιστέψω στὴ γνώμη τῆς δικῆς μου συντροφιᾶς, πὼς ἄλλο ἀπὸ τὴ θαυμαστή του μνήμη, δὲν χαρακτήριζε τὸ μπάρμπα — Λιά. Ἀργότερα ὅμως τοῦ ἀναγνώρισαν καὶ κρίση καὶ παρατηρητικότητα στὴ ζωή, καὶ φαντασία ἀχαλίνωτη. Ἔλεγε μὲ κομπασμὸ γιὰ τὸν ἑαυτότου. «Ξέρετε, μέσα στὶς τόσες ἐρμοδουλειὲς ἔχω κάνει καὶ ὑφαντής. Ἔχω τὴν τέχνη νὰ ξετυλίγω ἄβιαστα τὸ «διασίδι», ν' ἁπλώνω, νὰ τεντώνω μὲ ρωτήματα τὸ στημόνι κι' ὕστερα νὰ ρίχνω τὸ ὑφάδι γιὰ τὸ παραμύθι, πυκνὸ ἢ ἀραχνένιο, ὅπως ταιριάζει στὸ ἀκροατήριο».

Κόποτε κατώρθωσα νὰ τὸν φέρω στὸ δικό μας τὸ τραπέζι, στὴν πνευματική, ἂς εἰπῶ, συντροφιὰ τοῦ καφενείου.

«Σὲ σᾶς θὰ εἰπῶ δυὸ ἀληθινὰ ἱστορήματα. Δὲν ξέρω πολλὰ γράμματα κι' ἂν λαθεύω κάπου, μὴ μὲ παραξηγήσετε. Ἔμαθα νὰ διαβάζω μόνος μου κι' ὅσα διάβασα, τὰ θυμᾶμαι. Ὅ,τι ὅμως σὲ σᾶς θὰ εἰπῶ, δὲν τὰ διάβασα. Τὰ εἶδα μὲ τὰ μάτια μου καὶ τ' ἄκουσα μὲ τ' αὐτιά μου

Εἴμουνα παιδὶ καὶ ζοῦσα στὴν Ἀθήνα. Μοῦ ἄρεσε τότε νὰ παρακολουθῶ καὶ νὰ παρατηρῶ τοὺς μεθυσμένους. Μοῦ φαινόταν περίεργο, πῶς τὸ κίτρινο ὑγρὸ τοῦ Διονύσου — καλὰ τὸ λέω; — ἔκανε ἔξαλλο τὸν ἄνθρωπο. Ἀκόμα, γελοῦσα μὲ τὶς κωμικὲς κινή